

Quickscan Wet natuurbescherming soorten aanleg 3 tunnels N359

Quickscan Wet natuurbescherming soorten aanleg 3 tunnels N359

Opdrachtgever
Provincie Fryslân

Contactpersoon
Dhr. G. de Boer

Status
Definitief

Datum
21 juni 2018

Vrijgave
Alie Alserda

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en vraagstelling	5
1.2 Wettelijk kader	5
1.3 Onderzoeksmethode	6
1.4 Ligging en beschrijving plangebied	6
1.5 Planbeschrijving	8
2 Resultaten en effecten	9
2.1 Vogelrichtlijnsoorten	9
2.2 Habitatrichtlijnsoorten	11
2.3 Nationaal (overige) beschermde dier- en plantensoorten	13
3 Conclusie	15
3.1 Conclusie beschermde soorten	15
3.2 Benodigde vervolgstappen	16
4 Literatuur en bronnen	17
B 1 Bijlage: vrijgestelde soorten	19
B 2 Bijlage: Kaarten begrenzing locaties	21

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en vraagstelling

De provincie Fryslân heeft het plan om bij de N359 ter hoogte van Bolsward Noord, Burgwerd en Wommels Noord, drie onderdoorgangen te realiseren. Effecten op beschermde soorten als gevolg van de gewenste ontwikkeling, kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Een toetsing aan het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming is dan ook noodzakelijk.

Deze quickscan geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde flora en fauna zijn aanwezig of kunnen in het plangebied en omgeving voorkomen?
- Kunnen de geplande werkzaamheden overtreding van de verbodsbepalingen tot gevolg hebben?
- Zo ja, welke effecten kunnen optreden en welke maatregelen zijn dan nodig om deze overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen?
- Indien schade niet volledig is te vermijden, welke vervolgstappen zijn dan aan de orde?

1.2 Wettelijk kader

Per 1 januari 2017 zijn de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet opgegaan in één nieuwe wet: de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming betreft het onderdeel soorten, voorheen de Flora- en faunawet. Met deze quickscan vindt de toetsing aan het onderdeel soorten van de Wet natuurbescherming plaats. Voor dit project is de provincie Fryslân het bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en voor het verlenen van een eventuele ontheffing.

Om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen en een gunstige staat van instandhouding na te streven zijn in de Wet natuurbescherming zogenaamde verbodsbepalingen opgenomen. Zo is het bijvoorbeeld verboden om vaste verblijfplaatsen van beschermde soorten te vernietigen of te beschadigen. Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen niet op voorhand is uit te sluiten dient er ecologisch onderzoek plaats te vinden. Eventueel kunnen op basis van dit onderzoek maatregelen geformuleerd worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Als overtreding van verbodsbepaling niet is te voorkomen dan dient er een ontheffing te worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming.

In de Wet natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

- **Vogelrichtlijnsoorten** (artikel 3.1 -3.4)
- **Habitatrichtlijnsoorten** en soorten genoemd in de verdragen Bern en Bonn (artikel 3.5 - 3.9)
- Andere **nationaal beschermde soorten** (artikel 3.10 - 3.11; bijlage onderdeel A en B)

In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Een aantal vogelsoorten valt dan zowel onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn als onder de Habitatrichtlijn. Het beschermingsregime van Habitatrichtlijnsoorten is ten aanzien van verstoring strenger dan die van Vogelrichtlijn soorten. Voor vogels die vermeld staan in de Vogelrichtlijn geldt dat verstoring tijdens het broedseizoen geen overtreding van de wet inhoudt, mits de verstoring geen wezenlijke invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Voor vogels die genoemd worden in de verdragen van Bonn en Bern geldt dat vogels tijdens het broedseizoen niet mogen worden verstoord. Los van het beschermingsregime blijft het doden van vogels, beschadigen en/of vernielen van nesten een overtreding van de wet. Onder de Wet Natuur-

bescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, de zorgplicht (artikel 1.11.) voor alle in het wild levende dieren. De provincie Fryslân heeft voor de implementatie van de Wet natuurbescherming een verordening vastgesteld. Voor een aantal algemene beschermde soorten zoogdieren en amfibieën geldt een vrijstelling. De vrijstellingslijst voor Fryslân is opgenomen in bijlage 1.

1.3 Onderzoeksmethode

Voor het bepalen van de mogelijke effecten van de geplande werkzaamheden is het noodzakelijk te weten welke beschermde soorten aanwezig zijn en kunnen zijn, in en in de omgeving van het plangebied. Hiervoor is bronnenonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd.

Bronnenonderzoek

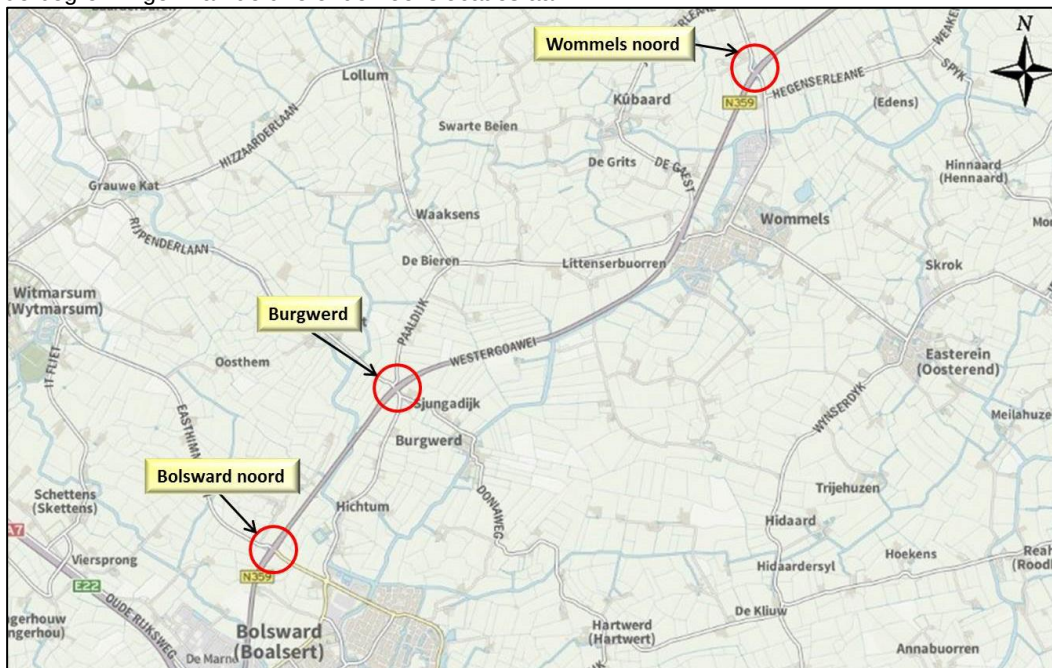
Het bronnenonderzoek bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDDF, geraadpleegd op 18 mei 2018) en vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten flora en fauna. Hiervoor zijn de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd (zie ook hoofdstuk 4).

Veldonderzoek

Een veldbezoek voor een inschatting van habitatgeschiktheid (quickscan) kan het hele jaar door worden uitgevoerd. Als blijkt dat habitat geschikt is voor een bepaalde beschermde soort, dan is een ecologisch onderzoek naar de betreffende soort nodig in de, voor die soort geschikte onderzoeksperiode. Op 25 mei 2018 is een verkenning in het plangebied uitgevoerd door een ecooloog van Buro Bakker. Tijdens dit veldbezoek is een beoordeling gemaakt van het plangebied als geschikt leefgebied voor beschermde flora en fauna. Tevens zijn de eventuele waargenomen beschermde soorten genoteerd.

1.4 Ligging en beschrijving plangebied

Tussen Bolsward en Leeuwarden loopt de N359. De drie locaties waar de tunnels gepland zijn, liggen bij Bolsward noord, Burgwerd en Wommels noord (Figuur 1). In de huidige situatie zijn hier kruisingen aanwezig waar fietsers, voetgangers en auto's de N359 over moeten steken. Bijlage 2 geeft de begrenzingen van de drie onderzoekslocaties aan.

Figuur 1 Globale ligging van de drie locaties waar tunnels onder de N359 komen (bron: NDDF).

Locatie Bolsward noord

De locatie Bolsward noord bestaat uit open graslanden met aanwezigheid van heldere sloten, een bredere sloot aan westzijde met veel groei van kroos en langs de afritten van beide zijden knotwilgenrijen (Foto 1 en Foto 2).

Foto 1 *Impressie plangebied links wilgenrijen, rechts de bredere sloot met krooslaag.*

Foto 2 *Impressie van de sloten op locatie Bolsward.*

Locatie Burgwerd

Aan de noordzijde van de N359 is op deze locatie een groep met bomen langs Paaldijk aanwezig, dat grenst aan een sloot met daarachter graslanden. Aan de zuidoostzijde loopt de Singadijk en Schwartzbergweg, met daarlangs een aantal woningen. De sloten hier hebben weinig tot geen oevervegetatie. Ook hier zijn langs de N359 op afritten rijen met knotwilgen aanwezig (Foto 3).

Foto 3 *Impressie van de sloten op locatie Burgwerd links groepje bomen en rechts sloot langs N359 met knotwilgen.*

Locatie Wommels Noord

Sloten en wateren op deze locatie waren deels helder maar ook deels begroeid met kroos. Ook hier ontbreken oude rietkragen. De plas aan noordzijde van de N359 langs de Berkwerterleane heeft wel een brede rietkraag en bloemrijke berm. Ook op de locatie Wommels Noord zijn knotwilgen aanwezig langs de afritten.

Foto 4 *Impressie plangebied. Links knotwilgen en plas met brede rietkragen. Rechts sloot langs berm.*

Foto 5 *Impressie van aantal sloten op locatie Wommels.*

1.5 Planbeschrijving

In de huidige situatie zijn op de 3 locaties kruisingen aanwezig waar fietsers, voetgangers en auto's de N359 over moeten steken. De provincie Fryslân wil deze kruisingen veiliger maken door tunnels onder de N359 te realiseren. Het project wordt aanbesteed waarbij ook het precieze ontwerp van de tunnels in handen van de aannemer wordt gelegd. Dit ontwerp is momenteel nog niet bekend. Uitgaande van worst-case benadering zijn de volgende werkzaamheden nodig:

- het dempen en verleggen van sloten;
- (eventuele) kap van bomen;
- aanleg van de op- en afritten;
- het verrichten van ontgravingen en ophogingen voor de aanleg van op- en afritten;
- graafwerkzaamheden voor de tunnels;
- het uitvoeren van de bouw- en asfalteringswerkzaamheden voor de aanleg van de tunnels.

2 | Resultaten en effecten

Dit hoofdstuk beschrijft het (mogelijke) voorkomen van beschermde flora en fauna. Per beschermingsregime zijn de effecten beschreven en getoetst aan de Wet Natuurbescherming. Vervolgens zijn de eventuele vervolgstappen aangegeven. In dit hoofdstuk is onderscheid gemaakt in Vogelrichtlijnsoorten (paragraaf 2.1), Habitatrichtlijnsoorten (paragraaf 2.2) en Nationaal beschermde soorten (paragraaf 2.3).

2.1 Vogelrichtlijnsoorten

Aanwezige soorten

Jaarrond beschermde nesten

Uit brononderzoek komt naar voren dat de jaarrond beschermde buizerd, ransuil, havik, huismus, gierzwaluw, ooievaar, roek, sperwer in de omgeving voorkomen. Gebouwen ontbreken in het plangebied, waardoor alleen jaarrond beschermde nesten in bomen voor deze toetsing van toepassing zijn.

Jaarrond beschermde nesten in bomen kunnen binnen het plangebied maar op één locatie voorkomen, namelijk Burgwerd. Aan de noordzijde zijn langs de Paaldijk hogere bomen aanwezig waar een rommelig (relatief klein) nest in de bomen is aangetroffen. Dit nest is van de houtduif die er tijdens het veldbezoek ook bij aanwezig was. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten zijn er momenteel niet, maar kunnen afhankelijk van de datum van aanvang van de werkzaamheden wel gebouwd worden in deze bomen. Op de locatie Burgwerd aan de Sjungadijk zijn veel huismussen gehoord. Deze hebben hun broedplek bij de woningen, de struiken daaromheen worden gebruikt als schuil en rustplek (Foto 7). De overige locaties zijn ongeschikt als nestplaats voor vogels met jaarrond beschermde nesten, omdat hier geen geschikte bomen aanwezig zijn. De wilgenrij langs de N359 is ook ongeschikt.

Foto 6 Bosje aan de Paaldijk waar in één van de bomen een nest is aangetroffen van een houtduif.

Foto 7 Bosje aan de Sjungadijk waar een groep huismussen aanwezig waren.

Er zijn ook soorten waarvoor geldt dat ze alleen jaarrond beschermde nesten hebben als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Uit brononderzoek blijkt dat boerenzwaluw, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai in en in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Voor deze soorten is geen geschikte nestgelegenheid aangetroffen.

Wel zijn er foeragerende huiszwaluwen, zwarte kraaien en een groepje spreeuwen gezien. Er is geen sprake van nesten en ecologisch zwaarwegende belangen.

Overige broedvogels

Uit brononderzoek blijkt dat veel vogelsoorten in de ruime omgeving van het plangebied leven. Het gaat om weidevogels zoals grutto, kievit, scholekster, veldleeuwerik. Rietvogels zoals blauwborst, kleine karekiet, rietgors, rietzanger. Watervogels zoals meerkoet, lepelaar, waterhoen, wilde eend. En overige soorten als merel, houtduif, holenduif, ringmus, vink, witte kwikstaart, zanglijster, zilvermeeuw. Tijdens het veldbezoek zijn de scholekster, blauwe reiger, houtduif, kievit, meerkoet, nijlgans en wilde eend waargenomen. Het plangebied biedt voor een groot aantal vogelsoorten een geschikt broedbiotoop met de aanwezigheid van weilanden, sloten, plas en enkele (wilgen)bomen en bosjes.

Effecten en vervolg

Jaarrond beschermde soorten

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat zij hun nestplaatsen en/of hun vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond in gebruik hebben, of hier jaarlijks weer naar terugkeren. Deze nesten vallen jaarrond onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming voor soorten van de Vogelrichtlijn of onder artikel 3.5 voor soorten van de Habitatrichtlijn (zie paragraaf 2.2.2).

Er zijn nu geen jaarrond beschermde nesten van vogels vastgesteld, maar de bomen bij de Paaltijk zijn in potentie wel geschikt. Als voor de aanleg van de tunnel bij locatie Burgwerd kap van de bomen langs de Paaldijk noodzakelijk is, is het van belang deze voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden te controleren op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van buizerd.

Bij werkzaamheden die nabij een jaar rond beschermd nest van een buizerd uitgevoerd worden, dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd om verstoring te voorkomen.

Als bij de locatie Burgwerd aan de Schwarzenbergweg bosjes worden gekapt, kunnen voedsel- en rustplaatsen van de huismus verdwijnen. Omdat in de omgeving bij de woningen voldoende geschikte struiken aanwezig zijn, is er geen sprake van overtreding van de verbodsbepalingen voor de jaar rond beschermde huismus. De nestplaatsen onder de daken van de woningen blijven immers behouden.

Overige broedvogels

(Opzettelijke) verstoring van Vogelrichtlijnsoorten is alleen toegestaan als er geen wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soorten. Omdat in het plangebied zowel Vogelrichtlijnsoorten als Habitatrichtlijnsoorten kunnen voorkomen, dient verstoring tijdens het broedseizoen geheel te worden voorkomen. Als toch binnen het broedseizoen gewerkt moet worden, dan is een controle op broedvogels nodig en zijn aanvullende maatregelen nodig om vestiging van broedende vogels in het plangebied en directe omgeving te voorkomen.

2.2 Habitatrichtlijnsoorten

2.2.1 Planten

Aanwezige soorten

Er zijn vier planten beschermd onder de Habitatrichtlijn (HR), te weten: drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm en zomerschroeforchis. Deze soorten komen alleen in zeer specifieke milieus voor en zijn afhankelijk van kalkrijke, voedselarme en vochtige tot natte omstandigheden met kwelinvloed. De beschermde planten van de Habitatrichtlijn eisen voedselarme en extensief beheerde omstandigheden. In het plangebied ontbreken deze omstandigheden waardoor het (on)geschikt is voor planten van de Habitatrichtlijn. Ook zijn geen waarnemingen van beschermde soorten bekend binnen het plangebied en omgeving. Het is dus uitgesloten dat beschermde planten van de Habitatrichtlijn voorkomen in het plangebied.

Effecten en vervolg

Vanwege het ontbreken van geschikte groeiplaatsen, is overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming op voorhand uitgesloten. Daarom zijn vervolgstappen voor beschermde flora niet aan de orde.

2.2.2 Broedvogels

Aanwezige soorten

Binnen het plangebied kunnen soorten tot broeden komen die onder de Habitatrichtlijn vallen (Wet natuurbescherming, artikel 3.5). Een deel van de aanwezige broedvogels (zie paragraaf 2.1) vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn.

Effecten en vervolg

Effecten van de werkzaamheden op de aanwezige broedvogels kunnen optreden als tijdens het broedseizoen wordt gewerkt. Nesten van broedvogels kunnen hierbij verstoord en/of vernietigd worden. Verstoring en/of vernietiging van nesten kan voorkomen worden door te werken buiten het broedseizoen. Zie hiervoor ook de tekst onder de Vogelrichtlijn (§ 2.1).

2.2.3 Vleermuizen

Aanwezige beschermde soorten

Uit bronnenonderzoek blijkt dat gebouwbewonende vleermuissoorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger in de omgeving zijn waargenomen. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de water-vleermuis. Deze soort foerageert boven vaarten, brede sloten etc. en verblijft vaak in boomholten, maar ook in kieren onder bruggen bij watergangen.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen bomen met geschikte holten voor vleermuizen aangetroffen. De knotwilgenrijen zijn ongeschikt omdat hierin geschikte holten voor vleermuizen ontbreken.

Vliegroutes

Essentiële vliegroutes, die verblijfplaatsen en foerageergebied verbinden, bestaan uit lijnvormige structuren, zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige structuren ontbreken in het onderzoeksgebied, het gebied is erg open en bestaat voornamelijk uit weilanden met sloten. De rijen met knotwilgen die op de afritten langs de N359 zijn geplant, zijn ongeschikt als lijnvormige structuur, ze sluiten niet aan op andere structuren. De watergangen zijn te smal om als lijnvormig element te dienen voor bijvoorbeeld watervleermuis en sluiten ook niet aan op andere geschikte lijnvormige structuren.

Essentieel foerageergebied

Het plangebied is erg open. Het is niet uitgesloten dat vleermuizen met name de luwe plekken bij locaties Burgwerd, zoals bij de woningen en het bosje bij de Paaldijk bijvoorbeeld als foerageerplek gebruiken. Groenelementen in de omliggende dorpen zoals tuinen, bomenrijen, luwte van gebouwen en parken zijn veel geschikter dan open weilanden. Deze luwe elementen zijn in de omgeving wel voorhanden. Essentieel en onmisbaar foerageergebied is daarom niet aanwezig in het plangebied.

Effecten en vervolg

Vanwege het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen, vliegroutes en essentieel foerageergebied is een overtreding van verbodsbepalingen en vervolgstappen voor vleermuizen niet van toepassing.

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Aanwezige beschermde soorten

Uit brongegevens blijkt dat de Noordse woelmuis en otter rondom het plangebied kunnen voorkomen (verspreidingsatlas.nl). In de sloten binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig. Grotere wateren ontbreken, wat voor de otter van belang is als voedselplek (vis). En voor de Noordse woelmuis is het belangrijk is dat er het gehele jaar door voldoende voedsel en dekking aanwezig is. Er moet variatie in de vegetatie aanwezig zijn zoals diverse kruiden, overgangszones tussen land en water met riet, aanwezigheid van bepaalde soorten zeggen en in natte gebieden moeten drogere delen aanwezig zijn (Bij 12). Dit habitat ontbreekt in het plangebied.

Effecten en vervolg

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor grondgebonden zoogdieren van de Habitatrictlijn. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

2.2.5 Reptielen en amfibieën

Aanwezige beschermde soorten

De aanwezigheid van (beschermde) reptielen van de Habitatrictlijn kan op voorhand worden uitgesloten. Hiervoor ontbreekt geschikt habitat. Uit brongegevens blijkt dat op grote afstand de rugstreeppad is waargenomen, maar het is uitgesloten dat deze in het plangebied voorkomen. Het plangebied is ongeschikt hiervoor, omdat zandig terrein gecombineerd met ondiepe plassen, poelen die snel opwarmen ontbreken in het plangebied.

De overige beschermde amfibieën van de Habitatrichtlijn (zoals poelkikker, heikikker en kamsalamander) kunnen op basis van verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

Effecten en vervolg

Het vergraven of dempen van sloten en overige wateren heeft geen gevolgen voor beschermde soorten van de habitatrichtlijn. Wel geldt hiervoor de zorgplicht. Zie verder onder paragraaf 2.3.

2.2.6 Vissen, insecten en ongewervelden

Aanwezige beschermde soorten

Uit brononderzoek zijn geen beschermde vissen, insecten en/of ongewervelden van de Habitatrichtlijn bekend. Op basis van verspreidingsgebied kunnen beschermde soorten van de Habitatrichtlijn worden uitgesloten.

Effecten en vervolg

Het vergraven of dempen van sloten en overige wateren heeft geen gevolgen voor beschermde soorten van de habitatrichtlijn. Wel geldt de zorgplicht. Zie verder onder paragraaf 2.3.

2.3 Nationaal (overige) beschermde dier- en plantensoorten

Aanwezige beschermde soorten

Uit brononderzoek zijn in de ruime omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van de waterspitsmuis (verspreidingsatlas.nl). Voor waterspitsmuis zijn goed ontwikkelde rietoevers met aanwezigheid van oud riet een voorwaarde. Deze oevers zijn niet in het plangebied aanwezig. De sloten bestaan uit veelal gemaaide oevers. En de oevers waar wel riet aanwezig is, is niet voldoende voor waterspitsmuis als leefgebied, omdat hier brede oude rietkragen ontbreken.

Overige Nationaal beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt, kunnen wel in het plangebied voorkomen op alle locaties, zoals: bunzing, haas, wezel, veldmuis, meerkikker, bastaardkikker, gewone pad.

Effecten en vervolg

Voor overige aanwezige Nationaal beschermde soorten geldt conform de verordening provincie Fryslân, een algehele vrijstelling (zie vrijstellingslijst in bijlage 1). Eventuele schade aan soorten, waarvoor een vrijstelling geldt, hoeft niet te worden gecompenseerd. Wel is op deze soorten de zorgplicht van kracht (Wet natuurbescherming artikel 1.11). Werkzaamheden waarvoor de zorgplicht geldt zijn het dempen en vergraven van sloten en andere wateren. De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan deze zorgplicht dient bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol te worden vastgelegd.

3 | Conclusie

3.1 Conclusie beschermde soorten

Op basis van de quickscan zijn met betrekking tot de aanwezigheid van beschermde flora en fauna de volgende conclusies te trekken, zie onderstaande tabel. Indien de aard van de werkzaamheden of het werkgebied anders zijn dan genoemd in Hoofdstuk 2, dan dienen ook deze ingrepen getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. De conclusies kunnen dan afwijken van de onderstaande conclusies.

De houdbaarheid van deze quickscan bedraagt circa 3 jaar na uitvoeringsdatum (mei 2021). Daarna is een update van de quickscan nodig om te beoordelen of de situatie en daarmee de conclusies mogelijk zijn gewijzigd.

Vogelrichtlijnsoorten

Soort-groep	Locatie Bolsward noord	Locatie Burgwerd	Locatie Wommels noord
Jaarrond beschermde vogels	Geen	Geschikte bomen voor evt. buizerd, maar geen nesten aanwezig. Geschikte rust- en voedselplakken voor huismus in struiken bij Sjungadijk.	Geen
Algemene broedvogels	Sloten, weilanden en wilgenrij geschikt als nestplek voor algemene broedvogels	Sloten, weilanden, wilgenrij, struiken en bomen geschikt als broedplek voor algemene broedvogels.	Sloten, plas, weilanden en wilgenrij geschikt als broedplek voor algemene broedvogels.

Habitatrichtlijnsoorten

soortgroep	Locatie Bolsward noord	Locatie Burgwerd	Locatie Wommels noord
Vleermuizen: Verblijfplaatsen	Geen	Geen	Geen
Vliegroutes	Geen	Geen	Geen
Foerageergebied	Aanwezig, maar niet essentieel	Aanwezig, maar niet essentieel	Aanwezig, maar niet essentieel
Grondgebonden zoogdieren	Geen	Geen	Geen
Reptielen	Geen	Geen	Geen
Amfibieën	Geen	Geen	Geen
Insecten en ongewervelden	Geen	Geen	Geen
Vissen	Geen	Geen	Geen

Nationaal beschermde soorten

soortgroep	Locatie Bolsward noord	Locatie Burgwerd	Locatie Wommels noord
niet vrijgestelde soorten	Geen	Geen	Geen
Vrijgestelde soorten, wel zorgplicht	Leefgebied voor o.a. veldmuis, meerkikker, bastaardkikker, gewone pad	Leefgebied voor o.a. veldmuis, meerkikker, bastaardkikker, gewone pad	Leefgebied voor o.a. veldmuis, meerkikker, bastaardkikker, gewone pad

3.2 Benodigde vervolgstappen

Voor alle werkzaamheden geldt:

- Werken buiten het broedseizoen. Deze loopt van circa 1 maart t/m 1 augustus. Als al eerder werkzaamheden nodig zijn, is een controle nodig op aanwezigheid van broedende vogels. Als de ecooloog het terrein vrijgeeft kunnen de werkzaamheden doorgang vinden. Als een ingebruikzijdend nest wordt aangetroffen, dan is het van belang te wachten tot de vogels is uitgebroed en de jongen vliegvlug zijn.

Bij kap van bomen langs Paaldijk bij Burgwerd is het volgende nodig:

- Controle op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en indien deze aanwezig zijn een vervolgonderzoek of de buizerd het nest in gebruik heeft. Dit onderzoek bestaat uit 2-4 gerichte veldbezoeken tussen 1 maart en 15 mei.
- Uit het onderzoek naar de buizerd zal blijken of een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig is en of er maatregelen getroffen moeten worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen, dan wel om verlies van beschermde verblijfplaatsen te compenseren. De behandeltermijn van een ontheffing bij de provincie duurt minimaal 20 weken, ook zijn er kosten aan de ontheffingsaanvraag verbonden.

Bij dempen of vergraven van sloten en/of slootoevers geldt de zorgplicht:

- Bij maatregelen zoals dempen van sloten één richting op werken in de richting van open watergangen. Aanbevolen wordt om de maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol, zodat de uitvoerende partij precies weet wat te doen tijdens de werkzaamheden.

Bij alle werkzaamheden worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Werken buiten het broedseizoen (buiten de periode van 1 maart t/m 1 augustus).
- Indien dit niet mogelijk is dan is een broedvogelcontrole nodig. Als blijkt dat er een ingebruikzijdend nest aanwezig is, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen (de vogel is uitgebroed en de jongen vliegvlug zijn).
- Voor Nationaal beschermde soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen.
- In een ecologisch werkprotocol worden de maatregelen (met betrekking tot de werkwijze of werkperiode) opgenomen waarmee overtreding van verbodsbepalingen wordt voorkomen.

4 | Literatuur en bronnen

- Broekhuizen, S., Spoelstra K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & J.C. Buys (red.), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren.
- Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaal natuurhistorisch museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Kennisdocumenten BIJ 12:
 - Noordse woelmuis
 - Buizerd
 - Huismus
 - Gewone dwergvleermuis
- Google Earth Pro., 2018. Tele Atlas.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- Nationale Databank Flora en Fauna. Geraadpleegd 18 mei 2018.
- Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017. Provinciaal blad nr. 6515, 7 december 2016

Websites

www.zoogdiervereniging.nl

www.ravon.nl

www.vogelbescherming.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.vlinderstichting.nl

B 1 | Bijlage: vrijgestelde soorten

Tabel 1 Lijst met vrijgestelde soorten van de provincie Fryslân. Bron: Provinciaal blad nr. 6515, 7 december 2016.

Bijlage I	
Zoogdieren	
<i>Muizen</i>	
Aardmuis	Microtus agrestis
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Dwergmuis	Micromys minutus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Veldmuis	Microtus arvalis
Woelrat	Arvicola terrestris
<i>Spitsmuizen</i>	
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Huisspitsmuis	Crocidura russula
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
<i>Marterachtigen</i>	
Bunzing	Mustela putorius
Wezel	Mustela nivalis
Hermelijn	Mustela erminea
Steenmarter	Martes foina
<i>Knaagdieren</i>	
Haas	Lepus europeus
Konijn	Oryctolagus cuniculus
<i>Hoefdieren</i>	
Ree	Capreolus capreolus
<i>Overigen</i>	
Vos	Vulpes Vulpes
Egel	Erinaceus europaeus
Mol	Talpa europea
Reptielen en amfibieën	
Bruine kikker	Rana temporaria
Middelste groene kikker (bastaardkikker)	Rana esculenta
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda

B 2 | Bijlage: Kaarten begrenzing locaties

Locatie Bolsward noord

Rode lijn geeft begrenzing van locatie aan.

Locatie Burgwerd

Rode lijn geeft begrenzing van locatie aan.

Locatie Wommels noord

Rode lijn geeft begrenzing van locatie aan.

Colofon

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9
Postbus 10034 | 9400 CA Assen
T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl
www.burobakker.nl

Projectleiding

Dagmar Heidinga

Rapportage

Wijnanda Hulsegge

Veldwerk

Wijnanda Hulsegge

Kwaliteitscontrole

Alie Alserda

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2018); Quickscan Wet natuurbescherming soorten aanleg 3 tunnels N359. Rapport P18001, Assen.

Foto's: Wijnanda Hulsegge